

521
Oulu/Mikonkangas SE – kohderaportti

56701 0052

Kuoppajäänteitä (27 kpl)

x= 7208 45-58

y= 3437 10-56

z= 25-27,5

PK 3422 05 MADEKOSKI

Oulun Mikonkangas SE on kohde, jonka runsaasta paristakymmenestä kuoppajäänteestä huomattava osa voidaan näytekairausten sekä rannansiirtymäajoituksen perusteella tulkita myöhäispronssikaudelle ajoittuviksi keittokuopiksi. Kohde löytyi jo kesäkuussa 1999, mutta vasta hiljattain on selvinnyt, että se on osa laajempaa, ainakin viiden erillisen kuoppajäännekohteen muodostamaa keskittymää Oulun Sanginsuussa.

Sijainti ja topografia

Kohde sijaitsee Oulujoen pohjoispuolella, noin 11 kilometriä Oulun kaupungin keskustasta itä-kaakkoon kohoavan Mikonkankaan kaakkoisella reunalla. Kohde rajautuu keskeisiltä osiltaan pohjoisessa Vaalantiehen (830), idässä Lylyjoaan ja Sanginjokeen, etelässä Mikonsuohon ja lännessä Vaalantiestä kohti etelää erkanevaan Metsäkouluntiehen. Kuitenkin kahdeksan kuoppajäänteistä sijaitsee viimeksi mainitun tien länsipuolella. Maaperä on kuivaa mäntykangasta, jossa valtapuuna on nuorehko mänty (korkeus 8-10m); aluskasvillisuutta hallitsevat mustikka sekä erilaiset jäkälä- ja sammallajit. Metsäkouluntien länsipuolella puusto on vastikään harvennettu, itäpuolen hoitamaton metsä on tiheiköitymässä. Tien itäpuolen metsikössä sijaitsee myös muutama kotitarveottoa palvellut hiekkakuoppa, joista yhtäkään ei ole merkitty peruskarttaan.

Kuvaus ja tulkintaa

Kohteessa on yhteensä 27 kuoppajäännettä, jotka muodostavat Mikonkankaan kaakkoislaidalle väljästi 25 metrin korkeuskäyrää noudattelevan järjestelmän (ks karttaliite). Valtaosa hiekkamaahan kaivetuista kuopista on keskenään samankokoisia ja –laatuisia: vallittomia, halkaisijaltaan noin 3 metrisiä ja keskimäärin 40 cm syviä. Järjestelmän itäreunalla on kuitenkin kaksi hieman suurempaa ja syvempää kuoppajäännettä, joiden funktio voi olla muista poikkeava. Useimmista kuopista saatiin nimittäin koekuoppittamalla ja kairaamalla esiin hiiltä ja/tai palaneita kiviä, muutamien kuoppajäänteiden ollessa selvästi kivettömiä. Palaneiden kivien ja hiilen esiintyminen luokittelee jäänteet keittokuopiksi, mutta teoriassa kohteessa voisi olla myös kyse pyyntikuoppajärjestelmän sekundaarisesta käytöstä. Tämä selittäisi löydöttömät kuopanteet hiekkamaassa.

Vaikka Mikonkangas SE on Oulujokilaakson ensimmäinen keittokuoppakohde, sen löytyminen ei sinänsä ollut yllätys, sillä muinaisjäännöstyyppin esiintyminen oli ennakoitavissa mm. Kemi- ja Iijokilaaksojen muodostaman vertailuaineiston perusteella. Lisäksi Mikonkankaan ympäristöstä on vuosina 1999-2000 paikannettu neljä muuta – toistaiseksi kartoittamatonta – kuoppajäännekohtetta, joista ainakin osa on keittokuoppia. Yhdessä nämä kohteet tulevat nostamaan keittokuoppien kokonaislukumäärän Oulujokilaaksossa jonnekin 50-150 kpl välille. Myös kuoppajärjestelmän ajoitus, noin 700 eKr., joka perustuu Jari Okkosen laatimaan maankohoamisen referenssikäyrään Oulun seudulle arvolla 23 m mpy, sopii hyvin keittokuoppien oletettuun pääasialliseen käyttöajankohtaan.

Jatkotoimenpiteistä

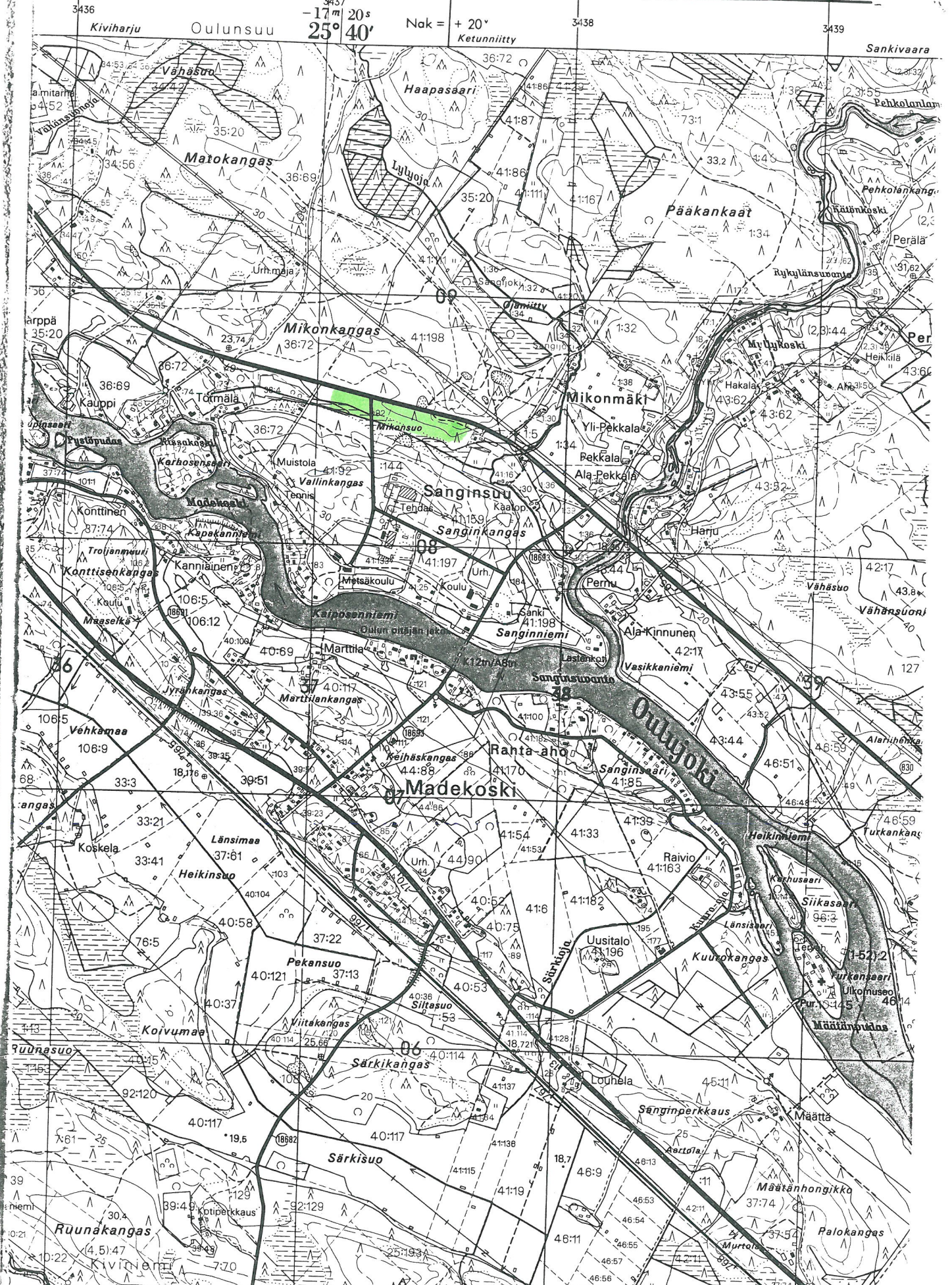
Koska kuoppajärjestelmä sijaitsee säilyneiltä osin Mikonkankaan Vaalantien ja Mikonsuon väliin jäävällä kannaksella, pidän erittäin epätodennäköisenä että kohde joutuisi ainakaan lähiaikoina Oulun kaupungin nopeasti laajenevan lähiörakentamisen uhkaamaksi. Kuitenkin uusimassa peruskartassa (painettu 1999) Mikonkankaan kaakkoiskärki, jossa kuoppajärjestelmä sijaitsee, kuuluu osittain Sanginkankaan kaava-alueeseen. Siksi maankäytön tarkkailua alueella ei tule laiminlyödä, vaikkei itse maankäytöstä akuuttia varaa aiheutuisikaan.

Oulussa 14.5.2000



Amanuenssi, FL Janne Ikaheimo
Arkeologian laboratorio, Oulun yliopisto

3437
-17m 20s
25° 40'
Nok = + 20°
Ketunnitty



OULUN YLIOPISTO Arkeologia	
Oulu Mikonkangas SE	
Yleiskartta	Mittakaava 1:2000
z= 25 m mpy	9.5.2000
Kartoitus: Janne Ikäheimo	
Puhtaaksi piirtänyt: Janne Ikäheimo	

- = kuoppajäännös ≤ 3m
- = kuoppajäännös > 3m

